

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОВІТРЯНИХ СИЛ імені ІВАНА КОЖЕДУБА

Ю. В. СТАСЄВ, В. В. БАРАННІК
Ю. М. РЯБУХА, В. Є. КУРІЛКО

ОСНОВИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

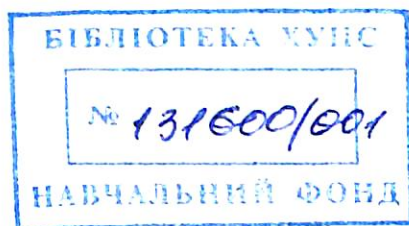
Харків
2019

355
0-75

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОВІТРЯНИХ СИЛ імені ІВАНА КОЖЕДУБА

**ОСНОВИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

Навчальний посібник
За загальною редакцією Ю. В. Стасєва

Харків
2019

УДК 003.26 (075.8)
О-75

*Рекомендовано для друку вченою радою
Харківського національного університету
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
(протокол від 28.05.2019 № 5)*

Авторський колектив: Ю. В. Стасєв, В. В. Бараннік,
Ю. М. Рябуха, В. Є. Курілко

Рецензенти: О. А. Смірнов, доктор технічних наук, доцент,
Кропивницький національний технічний університет,
завідувач кафедри;
Г. А. Кучук, доктор технічних наук, професор,
Харківський національний аерокосмічний університет
імені М. Є. Жуковського “ХАІ”, професор кафедри.

Основи теорії та практики наукових досліджень : навч. посіб. /
О-75 Ю. В. Стасєв, В. В. Бараннік, Ю. М. Рябуха, В. Є. Курілко; за ред.
Ю. В. Стасєва. — Х. : ХНУПС, 2019. — 196 с.

Навчальний посібник підготовлений на основі матеріалу з навчальної дисципліни “Основи теорії та практики наукових досліджень”, а також матеріалів методичних розробок, рекомендованих курсантам та студентам для написання ними атестаційних робіт в галузі знань “Інформаційні технології”.

Може бути використаний курсантами та студентами при вивченні навчальних дисциплін “Основи побудови інформаційних систем”, “Мережеві технології”, “Інформаційна безпека в АСУ авіації та ППО” та при написанні курсових, дипломних і магістерських робіт.

УДК 003.26 (075.8)

© Стасєв Ю. В., Бараннік В. В., Рябуха Ю. М.,
Курілко В. Є., 2019
© Харківський національний університет
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, 2019

ЗМІСТ

Вступ	5
1 Методологічні основи військової науки	7
1.1 Об'єкт і предмет військової науки	7
1.2 Військова наука з погляду змісту й структури	11
1.3 Закони, закономірності та принципи військової науки.....	19
1.4 Об'єктивний характер законів війни й збройної боротьби .	27
1.5 Особливості законів збройної боротьби	31
1.6 Стратегія й тактика "гібридних воєн" у контексті військової агресії Росії проти України	35
1.6.1 Причини й особливості "гібридних воєн"	36
1.6.2 Етапи типової "гібридної війни"	38
1.6.3 "Гібридна війна" Росії проти України	41
2 Методологія наукових досліджень	46
2.1 Наукові дослідження, їх сутність та особливості	46
2.2 Загальна схема наукового дослідження	47
3 Наукове дослідження. Методи та методики наукових досліджень.....	53
3.1 Логіка процесу наукового дослідження	53
3.2 Методичний задум дослідження і його основні етапи.....	55
4 Методика проведення науково дослідних робіт.....	63
4.1 Формулювання теми наукового дослідження	63
4.2 Формулювання мети й завдань дослідження.....	68
5 Методи наукових досліджень	77
5.1 Методи теоретичних досліджень	77
5.2 Методи експериментальних досліджень.....	87
5.3 Аналіз теоретико-експериментальних досліджень і формулювання висновків та пропозицій	97
5.4 Впровадження й ефективність наукових досліджень	98
5.5 Рецензування науково-дослідних робіт. Доповідь про роботу. Складання тез доповіді.....	107

5.6 Підготовка наукових матеріалів до публікації в пресі	108
6 Організація наукової і науково-технічної діяльності у Збройних Силах України	113
6.1 Загальні положення з організації наукової і науково-технічної діяльності у Збройних Силах України	113
6.2 Система наукової і науково-технічної діяльності у Збройних Силах України	120
6.3 Замовники і виконавці наукових досліджень	125
6.4 Планування наукової і науково-технічної діяльності	134
6.5 Організація, ведення і координація наукової та науково-технічної діяльності, контроль і звітність.....	138
6.6 Особливості організації наукової і науково-технічної діяльності у Збройних Силах України в особливий період..	144
6.7 Забезпечення наукової і науково-технічної діяльності. Система наукової і науково-технічної діяльності у Збройних Силах України	147
7 Оформлення магістерських робіт, дисертацій та науково-дослідних звітів.....	152
Перелік джерел посилання.....	167
Додатки	168
Додаток А	168
Додаток Б.....	170
Додаток В.....	171
Додаток Г.....	172
Додаток Д	176
Додаток Е	181
Додаток Ж	190
Додаток И.....	191
Додаток К	192
Додаток Л	193
Додаток М.....	194